

Tematické okruhy ke státní magisterské zkoušce

Psychologická metodologie

NMgr. studijní program Psychologie

1	a)	Základní požadavky vědy a vědeckých teorií. Vědecké paradigma a psychologická perspektiva. Základní a aplikovaný výzkum. Vztah teorie ke kvalitativní a kvantitativní strategii (indukce, dedukce).
	b)	Požadavky na výzkum v psychologii, replikační krize. Metaanalýza. Interní a externí validita studie.
2	a)	Porovnání kvalitativního a kvantitativního výzkumu (výhody, nevýhody, validita, zdůvodnění volby metody dle cíle výzkumu), smíšené (mixed methods) výzkumy. Představení jednotlivých výzkumných postupů obou strategií a příklady jejich využití v psychologickém výzkumu.
	b)	Uveďte (vymyslete anebo popište z literatury) příklad projektu smíšeného výzkumu. Popište jednotlivé výzkumné otázky a metody
3	a)	Hypotéza, tvrzení a vědecká teorie. Hlavní znaky správně definované hypotézy, chyby při formulování hypotéz. Operacionalizace.
	b)	Princip statistického testování hypotéz – falzifikace a verifikace, chyba prvního a druhého typu.
4	a)	Fáze výzkumného projektu (teoretické vymezení, výzkumný problém, cíl výzkumu, výzkumné otázky a hypotézy, volba nástroje sběru dat a analýzy).
	b)	Proměnné ve výzkumu a jejich typy (podnětové, organismické a odpověďové; nezávislé, závislé a intervenující). Škálování.
5	a)	Metody výběru vzorku v psychologickém výzkumu. Populace, výzkumný soubor a výzkumný vzorek. Reprezentativita. Velikost souboru.
	b)	Nežádoucí proměnné, jejich typy, eliminace a kontrola.
6	a)	Standardizace psychologických nástrojů. Obsah standardní diagnostické metody. Normy.
	b)	Hrubý a transformovaný skór, jednotlivé typy využívané v psychologii.
7	a)	Reliabilita měřícího nástroje, typy reliability.
	b)	Validita měřícího nástroje, typy.
8	a)	Popisné a korelační (neexperimentální) formáty kvantitativního výzkumu. Role kauzality v popisných a korelačních studiích, výzkumy sledování rozdílů mezi skupinami, výhody a nevýhody ve srovnání s experimentálními formáty výzkumu

	b)	Uved'te příklad korelační studie (vymyslete anebo popište z literatury). Navrhněte výzkumnou otázku; hypotézy; způsob výběru vzorku; typ statistických analýz, které byste použili; zhodno'te silné a slabé stránky studie.
9	a)	Experimentální výzkumné projekty. Jejich uplatnění a využitelnost v psychologii. Proměnné v jednotlivých formách experimentálních plánů. Vnitrosubjektový a mezisubjektový plán. Výhody, nevýhody a metodologické problémy (zaslepení výzkumu, znáhodňování). Zdroje ohrožení vnitřní validity.
	b)	Uved'te příklad experimentální studie (vymyslete anebo popište z literatury). Navrhněte výzkumnou otázku; hypotézy; proměnné a jejich případnou kontrolu; kritéria a způsob výběru vzorku; typ statistických analýz, které byste použili; zhodno'te silné a slabé stránky studie.
10	a)	Kvaziexperimentální výzkumné projekty a ex post facto výzkumné projekty, Výhody, nevýhody, použití.
	b)	Uved'te příklad kvaziexperimentu anebo ex-post facto studie (vymyslete anebo popište z literatury). Navrhněte výzkumnou otázku; hypotézy; kritéria a způsob výběru vzorku; typ statistických analýz, které byste použili; zhodno'te silné a slabé stránky studie.
11	a)	Diferenciační výzkumné projekty a jejich uplatnění. Vývojové výzkumné projekty, jednotlivé typy užívané v psychologickém výzkumu a jejich výhody a omezení. Kohorta.
	b)	Uved'te příklad rozdílové anebo vývojové studie (vymyslete anebo popište z literatury). Navrhněte výzkumnou otázku; hypotézy; kritéria a způsob výběru vzorku; typ statistických analýz, které byste použili; zhodno'te silné a slabé stránky studie.
12	a)	Kvalitativní výzkum v psychologii, myšlenkové a teoretické rámce pro kvalitativní přístupy v psychologickém výzkumu, cíle kvalitativního výzkumu.
	b)	Případová studie a její průběh, obsah a zpracování, výhody, nevýhody, možnosti využití. Uved'te příklad případové studie (vymyslete anebo popište z literatury).
13	a)	Rozhovor jako nástroj sběru dat. Typy rozhovorů, typy otázek a postup vedení rozhovoru. Anamnéza, ohniskové skupiny, narativně-biografický rozhovor. Výhody a omezení.
	b)	Analýza produktů z hlediska kvalitativní metodologie.
14	a)	Pozorování a participativní zkoumání jako postup sběru dat. Formy pozorování a záznamu dat. Pozorování v kvantitativním a kvalitativním výzkumu. Známé příklady využití pozorování v psychologickém výzkumu.
	b)	Zkreslení pozorovatele, reflexivita, výzkumnický deník.
15	a)	Obsahová a tematická analýza. Přístupy, možnosti kódování. Výběr vzorku a postup analýzy.
	b)	Uved'te příklad studie s použitím tematické analýzy (vymyslete anebo popište z literatury). Navrhněte výzkumnou otázku a několik možných otázek ve scénáři rozhovoru, popište kritéria a způsob výběru vzorku, zhodno'te silné a slabé stránky studie
16	a)	Interpretativní fenomenologická analýza. Fenomenologie jako metoda poznání, hermeneutika, hermeneutický kruh, idiografický přístup. Využití IPA, typické výzkumné otázky a postup analýzy.

	b)	Uved'te příklad psychologické studie s IPA - vymyslete výzkumnou otázku a několik otázek ve scénáři rozhovoru, popište kritéria a způsob výběru vzorku, zhodno'te silné a slabé stránky studie.
17	a)	Zakotvená teorie jako postup analýzy kvalitativních dat. Hlavní zásady, postup analýzy, typy kódování, paradigmatický model, opakované porovnávání, teoretické vzorkování. Možnosti využití.
	b)	Uved'te příklad psychologické studie s použitím metody zakotvené teorie - vymyslete výzkumnou otázku, popište způsob sběru dat, zhodno'te silné a slabé stránky studie.
18	a)	Limity kvalitativního výzkumu. Kritéria kvality – důvěryhodnost, transparentnost, práce se subjektivitou výzkumníka, triangulace a další metody zvýšení výzkumné validity.
	b)	Narativní analýza, diskurzivní analýza - popis metod, použití.
19	a)	Nástroje sběru dat v psychologii (klinický a psychometrický přístup). Uplatnění jednotlivých přístupů, výhody, nevýhody a požadavky při jejich uplatnění. Problém sociální žádoucnosti odpovědí.
	b)	Typy kvantitativních diagnostických metod (jednorozměrné a vícerozměrné) a využití v psychologické praxi.
20	a)	Etická problematika psychologického zkoumání. Typická etická dilemata a rizika v plánování, v provádění a v publikování výsledků. Příklady porušení jednotlivých zásad v historickém psychologickém výzkumu.
	b)	Publikační standardy americké psychologické asociace (APA).

Literatura

- Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. In H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf, & K. J. Sher (Eds.), *APA handbook of research methods in psychology, Vol. 2. Research designs: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological* (pp. 57–71). American Psychological Association.
- Ferjenčík, J. (2000). Úvod do metodologie psychologického výzkumu. Praha: Portál.
- Lincoln, Y. S. & Guba, EG. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Newbury Park, CA: Sage Publications. Výtah dostupný online zde: <http://www.qualres.org/HomeLinc-3684.html>
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
- Punch, K. (2008). *Základy kvantitativního šetření*. Přeložil J. Hendl. Praha: Portál.
- Řiháček, T., Čermák, I., Hytych, R. (2013) *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: MUNI Press.
- Urbánek, T., Denglerová, D., Širůček, J. (2011). *Psychometrika. Měření v psychologii*. Praha: Portál.